

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА
ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

**ПРЕДМЕТ ЈОВИЋЕВИЋ против
СРБИЈЕ**

(Представка бр. 2637/05)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР
27. новембар 2007. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима предвиђеним чланом 44. став 2. Конвенције. Могуће су редакторске промене.

У предмету Јовичевић против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење) заседајући у већу у чијем су саставу били:

гђа Ф. ТУЛКЕНС (F. TULKENS) *председник*,

г. А. Б. БАКА (A. B. BAKA),

г. Р. ТУРМЕН (R. TÜRMEŃ),

г. В. ЗАГРЕБЕЛСКИ (V. ZAGREBELSKY),

гђа А. МУЛАРОНИ (A. MULARONI),

гђа Д. ЈОЧИЕНЕ (D. JOČIENE),

г. Д. ПОПОВИЋ, *судије*

и гђа С. ДОЛЕ (S. DOLLÉ), *заменик секретара Одељења*,

после већања на затвореној седници одржаној 6. новембра 2007. године,

изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (бр. 2637/05) против Републике Србије коју је Суду поднео по члану 34 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту звана “Конвенција”) држављанин Србије, г. Томислав Јовићевић (у даљем тексту звани “подносилац представке”), дана 25. децембра 2004. године.

2. Владу Србије (у даљем тексту звана “Влада”) заступао је њен заступник, г. С. Царић.

3. Дана 17. октобра 2006. године Суд је одлучио да Владу обавести о представци. Примењујући члан 29 став 3 Конвенције, решио је да донесе одлуку о прихватљивости и основаности представке истовремено.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

4. Подносилац представке је рођен 1935. године и живи у Београду.

5. Дана 16. јула 2001. године подносилац представке је, заједно са четрнаест других лица, покренуо парнични поступак против свог бившег послодавца тражећи исплату одређених новчаних износа.

6. Дана 13. августа 2003. године Четврти општински суд у Београду је саопштио да је тужба неприхватљива зато што адвокат тужилаца није доставио комплетан списак тужилаца и њихове адресе, прецизиране захтеве и овлашћење.

7. По жалби, дана 28. априла 2004. године Окружни суд у Београду је укинуо првостепену одлуку и вратио предмет нижем суду. Он је нашао да је адвокат тужилаца доставио тражена документа и да се може разматрати основаност захтева.

8. Дана 16. новембра 2004. године подносилац представке је поднео представку Врховном суду због дужине поступка. Врховни суд је проследио ову представку председнику Четвртог општинског суда у Београду, који је, пошто је

прегледао спис предмета, обавестио подносиоца представке да је следеће рочиште у његовом предмету заказано за 22. децембар 2004. године.

9. На рочишту одржаном тога дана, суд је одлучио да раздвоји захтеве које су поднели разни тужиоци у посебне поступке, а за предмет подносиоца представке одређен је други судија. Новоименовани судија је наложио спајање предмета подносиоца представке са почетним списом предмета, али спис није могао да добије до 11. јуна 2005. године.

10. Суд је очигледно одржао рочишта дана 19. јануара, 11. априла, 6. јуна, 3. јула и 23. октобра 2006. године.

11. Дана 5. априла 2007. године првостепени суд је донео пресуду у овом предмету, а према информацијама које су стране обезбедиле до данас, поступак још није решен код другостепеног суда после жалбе подносиоца представке.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

А. Релевантне одредбе Закона о судијама као и Закона о облигацијама

12. Релевантне одредбе ових закона наведене су у пресуди *В. А. М. против Србије* (бр. 39177/05, ставови 70 – 72, 13. март 2007. године).

Б. Кривични законик (објављен у Сл. гласнику РС бр. 85/05, 88/05 и 107/05)

13. Чланови 359, 360 и 361 овог законика дефинишу злоупотребу службеног положаја, кршење закона од стране судије и несавестан рад у служби као посебна кривична дела.

В. Релевантне уставне одредбе

14. Чланом 25 Устава Републике Србије, објављеним у Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије (Службени гласник СРС – бр. 1/90) предвиђао је следеће:

„Свако има право на накнаду сваке материјалне и нематеријалне штете коју је претрпео због незаконитог или непрописног поступања државног службеника, државног органа или јавног органа, у складу са законом.

Такве штете надокнађује Република Србија или јавни орган [о коме је реч].“

15. Овај устав је стављен ван снаге дана 8. новембра 2006. године, када је „нови“ Устав (објављен у Службеном гласнику РС бр. 98/06) ступио на снагу.

16. Суштина члана 35 став 2 новог Устава одговара, у његовом релевантном делу, горе цитираном тексту наведеног члана 25 претходног Устава.

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6 СТАВ 1 КОНВЕНЦИЈЕ

17. Подносилац представке се жалио да је поступак био некомпатибилан са захтевом „разумног рока“, како се захтева чланом 6 став 1 Конвенције, који гласи како следи:

„Током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., свако има право на ... расправу у разумном року пред [једним] ... судом...”

А. Прихватљивост

18. Влада је изнела да подносилац представке није исцрпео сва делотворна домаћа правна средства. Посебно, он није изјавио жалбу због закашњења о коме је реч председнику надлежног општинског суда. Тачно је да је подносилац представке упутио своју притужбу због дужине поступка Врховном суду. Међутим, на тај начин он је продужио време које је потребно за одговор на његову притужбу. По мишљењу Владе, подносилац представке је на крају добио позитивне резултате и требало је да чешће користи та горе наведена средства за убрзање поступка. Даље, подносилац представке није покренуо посебну грађанску парницу према члановима 199 и 200 Закона о облигацијама и члану 25 Устава (видети ставове 12 и 14 у горњем тексту). Такође није поднео ни кривичну тужбу према члановима 359, 360 или 361 Кривичног законика (видети став 13 у горњем тексту).

19. Подносилац представке је оспорио делотворност ових средстава.

20. Суд подсећа да је већ утврдио да се средства која је Влада истакла не могу сматрати делотворним у смислу значења члана 35 став 1 Конвенције (видети, *mutatis mutandis*, *B. A. M. против Србије*, цитиран у горњем тексту, ставови 85 – 88 и 119, 13. март 2007. године, и *Предузеће ЕВТ против Србије*, бр. 3102/05, ставови 39 и 41, 21. јун 2007. године). Он не види ниједан разлог да одступи од овог мишљења у конкретном предмету и, због тога, закључује да се примедба Владе мора одбацити.

21. Суд примећује да ова притужба није очигледно неоснована у смислу значења члана 35 став 3 Конвенције. Он даље примећује да она није неприхватљива ни по ком основу. Због тога се мора прогласити прихватљивом.

Б. Основаност

1. Аргументи које су изнеле стране

22. Влада је изнела да је предмет чињенично и правно сложен и да се дужина поступка може великим делом приписати адвокату подносиоца представке, који није суду доставио све неопходне информације (видети став 6). Што се тиче понашања домаћих органа, Влада је истакла да је првостепени суд раздвојио захтеве многобројних тужилаца у посебне поступке због ефикасности и да је, од тада, одржавао редовна рочишта у овом предмету.

23. Подносилац представке је оспорио ове аргументе, тврдећи да његов предмет није решен неоправдано дуго.

2. Период који треба узети у обзир

24. Суд примећује да је поступак почео 16. јула 2001. године када је подносилац представке покренуо парнични поступак. Према информацијама доступним у спису предмета, он још увек није био решен на дан доношења ове пресуде. Сходно томе, он траје преко шест година и четири месеца на два нивоа судске надлежности.

25. Међутим, период који потпада под надлежност Суда почео је 3. марта 2004. године, када је Конвенција ступила на снагу у односу на Србију, и још није завршен. Стога он траје преко три године и осам месеци на два судска нивоа до датума доношења ове пресуде.

26. И поред тога, како би се утврдила оправданост дужине времена о коме је реч, може се такође узети у обзир и стање предмета на дан 3. марта 2004. године (видети, међу многим другим ауторитетима, *Styranowski против Пољске*,

пресуда од 30. октобра 1998. године, *Извештаји о пресудама и одлукама 1998-VIII*, стр. 3376, став 46). До тог датума, предмет је већ био нерешен две године и осам месеци.

3. Оцена Суда

27. Суд подсећа да се оправданост дужине поступка мора ценити у светлу околности предмета и позивањем на следеће критеријуме: сложеност предмета, понашање подносиоца представке и односних органа и од каквог је значаја предмет спора за подносиоца представке (видети, међу многим другим ауторитетима, *Frydlender против Француске* [ВВ], бр. 30979/96, став 43, ЕЦХР 2000-VII).

28. Суд је у више наврата нашао повреде члана 6 став 1 Конвенције у предметима који покрећу питање слично овоме у предметном случају (видети предмет *Frydlender*, цитиран у горњем тексту).

29. Пошто је размотрио све материјале који су му достављени, Суд сматра да Влада није истакла ниједну чињеницу ни уверљив аргумент који би могла да га убеди да донесе другачији закључак у конкретном предмету. С обзиром на његову судску праксу по овом питању, Суд сматра да је дужина поступка била прекомерна и да није испунила захтев „разумног рока“.

Сходно томе дошло је до повреде члана 6 став 1.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 13 КОНВЕНЦИЈЕ

30. Подносилац представке се даље жалио на чињеницу да, у Србији, не постоји суд коме се може поднети притужба због претеране дужине поступка. Он се ослонио на члан 13 Конвенције.

31. Влада је оспорила тај аргумент.

А. Прихватљивост

32. Суд примећује да је ова притужба тесно повезана са оном која је разматрана у горњем тексту и мора, пре томе, исто тако бити проглашена прихватљивом.

Б. Основаност

33. Суд подсећа да члан 13 гарантује делотворно правно средство пред националним органом за наводно кршење захтева према члану 6 став 1 да се предмет разматра у разумном року (видети *Kudla против Пољске* [ВВ], бр. 30210/96, став 156, ЕЦХР 2000-XI). Он примећује да су примедбе и аргументи које је Влада истакла одбачени у ранијим предметима (видети *В. А. М. против Србије*, бр. 39177/05, став 155, 13. март 2007. године) и не види ниједан разлог да извуче другачији закључак у конкретном предмету.

34. Сходно томе, Суд сматра да је дошло до повреде члана 13 Конвенције због недостатка правног средства према домаћем праву којим би подносилац представке могао добити одлуку којом би се признало његово право да се предмет разматра у разумном року, како је утврђено чланом 6 став 1 Конвенције.

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41 КОНВЕНЦИЈЕ

35. Члан 41 Конвенције предвиђа следеће:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

А. Штета

36. Подносилац представке је тражио накнаду нематеријалне штете, а да није навео тачан износ.

37. Влада је оспорила овај захтев.

38. Суд сматра да подносилац представке мора да је претрпео неку нематеријалну штету. Пресуђујући по основу правичности, он му досуђује 1.200 евра (ЕУР) у овом делу.

Б. Трошкови

39. Подносилац представке није поднео никакав захтев по овом питању. Сходно томе, Суд не мора да досуди никакву накнаду у овом делу.

В. Затезна камата

40. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ГОРЕ НАВЕДЕНИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Проглашава* представку прихватљивом,
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6 став 1 Конвенције,
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 13 Конвенције,
4. *Утврђује*
 - (а) да тужена држава треба да исплати подносиоцу представке, у року од три месеца од датума када ова пресуда постане правоснажна, у складу са чланом 44 став 2 Конвенције, 1.200 евра (једна хиљада две стотине евра) на име нематеријалне штете, које треба претворити у националну валуту тужене државе по курсу који се примењује на дан исплате плус сваки порез који се може платити на ове износе,
 - (б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке, уз додатак од три процентна поена.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 27. новембра 2007. године у складу са правилом 77 ставови 2 и 3 Пословника Суда.

С. ДОЛЕ (S. DOLLÉ)

Ф. ТУЛКЕНС (F. TULKENS)

Секретар

Председник